

in de willekeur
ik is.
persoonlijkheid,
vergissingen en
le onaangename
verdragen, zul-
de inschakeling
het verzet van

n, wie, zonder
macht en auto-
nneer het kind
ft, is een goede

ling, waarin we
rijwel letterlijk
s overzicht van

dus aan de be-

VEGEMANS.

ORIE

g?

matie" las in het
artikel over het
cheiding en
andpunt be-
derlandsch Her-
Hij nam echter
predikant daar-
Weekblad „De
vember, 29 No-
de Wilde komt
of Hoedemaker
en schrijft dan:
reven en dat is
in „De Heraut“
van Hoede-
ft gegeven.“
nu, of deze be-

an „De Refor-
mat met Dr de
kant, die hals-
zijn bevestiging
te" plechtig be-
Gods Woord te
amers duidelijk
idsbesef op dit

Wilde nog den
Dr Wagenaar in
„leugenaar“.

ik met zulk een
ebatteeren.

or de nagedach-
aan het verzoek
van diens ver-

Dr Wagenaar in
1886 niet juist
op 20 Decem-
oken heeft. Im-
poorde hij daar

maar dan niet
afzonderlijk,
Hoedemaker zelf

dan twee jaar
Wagenaar gepre-
erk" van 7 Fe-
cht de beschul-

deek hebben aan-

maker dan o.m.
na het verlaten
ij zijn rede had
gevraagd werd,
de zaak te be-
geweest: niet

er bij, daar en
te onder de or-
uilloopen. Naar

petitionne-
p het einde van
cht had, moest
deren voor de

at de Kerk, het
plaatselijke kerk,
ar oorspronke-
worden verlost.

perfect begrepen
r — „blijkt niet
meld, maar ook

emeente, die ge-
or mijn spre-
wd, dit niet

wam inwinnen“.

zichzelf leelijk
1888 (De Roe-
in de Her-
ij reeds medege-

de kerk van Hij-
C. Sikkels, had

op het einde van 1886, namens den kerkeraad, aan Dr Hoedemaker een brief geschreven, waarin o.m. dit te lezen stond: „Men dacht er hier over, onverwijld tot dezen stap over te gaan (verbreking van het verband). Nu las men echter het verslag van uw woord in „De Heraut“. Dat maakte indruk, maar bracht ook de vraag naar boven: Wat bedoelt Professor Hoedemaker? Is het beter afzonderlijke stappen na te laten? Heb toch de goedheid ons te zeggen, wat naar uw oordeel onze roeping is.“

Hieruit blijkt dus duidelijk, dat de kerkeraad van Hilaard, die gereed stond uit te treden, niet door het spreken van Dr Hoedemaker te Sneek, maar door het verslag van zijn rede in „De Heraut“, gewaarschuwd werd dit niet te doen. En Hilaard heeft naar die waarschuwing ook geluisterd. Want in stede van onverwijld tot dezen stap over te gaan, ging de kerkeraad daar, eerst na het Congres, immers op 17 Januari 1887, tot verbreking van het verband over.

Ergo, het verslag van Dr Wagenaar in „De Heraut“ was zóó weinig tendentius, dat lezing daarvan op den kerkeraad van Hilaard dezelfde uitwerking had als de gehouden rede op de hoorders te Sneek.

Trouwens, duidelijk las men dan ook in bedoeld „Heraut“-verslag: „Bij de oprechtheid der duiven worde de voorzichtigheid der slangen gevoegd. De wijze kent tijd en wijze. Wij mogen ook geenszins vrijwillig prijsgeven ons kerkegoed! Verder zij er eenparig handelen. Een volkspetitionnement moet uitgaan tot den Koning“.

Overigens houde men wel in het oog, hoezeer Dr Hoedemaker met zichzelf in tegenspraak kwam, toen hij in December 1886 te Sneek adviseerde tot eenparig handelen, niettegenstaande hij nog in Mei 1885 den kerkeraad van Schaarsbergen had aangespoord tot een afzonderlijke handeling, waardoor deze plaatselijke gemeente toen reeds buiten het kerkverband zou komen te staan.

En later bestreed hij op de felste wijze juist hen, die zijn raad van toen opvolgden!

Geen wonder, dat zelfs de zachtmoedige Vader Brummelkamp, dien men nooit een scheldwoord jegens broeders hoorde uiten, in „De Bazuin“ van 1887, met het oog op Hoedemaker, schreef: „Is een draai-bord“.

Verder nog iets. In „De Reformatie“ haalde ik van Dr Hoedemaker nog deze woorden aan: „Kan men niet zeggen: Ik beloof gehoorzaamheid aan de reglementen, voor zoover ze niet strijdig zijn met Gods Woord? Dit gewetensdelsel kon gebruikt worden, toen we nog niet wisten, dat de reglementen strijdig waren met Gods Woord; maar nu we het weten, is het even zooveel alsof we zeiden: „Synode, ik zal tegen u opstaan, als ik de kans schoon zie!“

Hierbij teekende Dr de Wilde aan: „Waar dit citaat vandaan komt, geeft Rullmann, zooals zoo dikwijls, niet aan. Ik weiger dan ook, gezien de manier van citeeren van mijn opponent, dit misschien uit zijn verband gerukte citaat nu te bespreken“.

Och, arme! Dr de Wilde kan dit citaat vinden in het verslag der rede van Dr Hoedemaker te Sneek, zooals ik dit overnam in mijn Doleantie, hoofdstuk II, § 4; bladzijden, die Dr de Wilde in zijn boek gedurig onder de loupe nam.

En nu weet hij opeens niet, waar ik dit citaat vandaan haal!

Enfin, zelfs de goede Homerus slaapt wel eens!

Ten slotte nog dit. Het verslag, dat ik in mijn boek overnam, is niet dat van Dr Wagenaar in „De Heraut“, maar dat van Ds van Kasteel, zooals hij dit gaf in zijn Voor vijf-entwintig jaren. 't Is uitvoeriger dan dat in „De Heraut“, maar stemt er op de hoofdpunten geheel mee overeen. Een nieuw bewijs, dat Dr Wagenaar het gesprokene juist heeft weergegeven.

RULLMANN.

Hoe Confessionneelen de vrije Universiteit zien.

Er is onlangs gezegd door den inmiddels afgetreden Rector der Vrije Universiteit, toen hij in een officieele rede over het bekende congres sprak, dat de Vrije Universiteit zooveel schade leed van het gedeeld zijn der Gereformeerden in ons vaderland. Dit is geen letterlijk citaat (dat gaven wij vroeger) maar het komt toch ongeveer daar op neer. Onwillekeurig dacht men onder het lezen van deze uitspraak aan de zich gereformeerd noemenden in de Hervormde kerk. Tot nu toe leeft de Vrije Universiteit hoofdzakelijk van de gereformeerden in kerkelijken zin. Week aan week wordt door de pers van de Gereformeerde Kerken plaats ingeruimd voor officieele communiqués, welke, van de Vrije Universiteit zelf uitgaande, haar belang bepleiten. Tot nu toe was de Hervormde pers voor deze artikelen nog niet geopend. Misschien hebben sommigen gedacht, dat men met het zoeken van contact o.m. ook op zulk een congres, wel iets bereiken kon voor den onderlingen vrede en voor den steun, ook van Hervormde zijde te bieden aan de Vrije Universiteit.

Hoe het intusschen daarmee staat, blijk uit volgende tirade, die men aantreft in het jongste nummer van het Hervormde weekblad „De Gereformeerde Kerk“. Wij citeeren ze letterlijk met op- en onderschrift. Hier volgt het:

VERBROEDERING!!

Gisteravond las ik, dat Ds J. Fokkema, Ned. Herv. predikant te Amstelveen, het Voorzitterschap heeft aanvaard van een „Ring“ ten bate van de Vrije Universiteit.

Is er misschien nu ook een Dominé uit de Ger. Kerken, die bereid is zich aan het hoofd te stellen van een actie tot het verzamelen van gelden ten behoeve van ons Hervormd Weekblad de Geref. Kerk c/s b.v. voor Staat en Kerk? Leiden, 17-1-35.

MINDERHOUD.

Wij zeggen geen woord over deze o.i. onjuiste probeestelling, die immers ongelijksoortige dingen vergelijkt. Wij vragen alleen maar: als nu dit stukje geplaatst wordt door de redactie van „De Gereformeerde Kerk“ zonder op- of onderschrift, en als dan deze redactie (Dr J. Ch. Kromsigt, Dr P. J. Kromsigt, Ds A. B. te Winkel, Dr H. Schokking, Prof. Haitjema e.a.) het bekende congres hartelijk heeft toegejuicht, wat moet men dan verder denken over de resultaten der verbroedering? De twee uitroepstekens in bovenstaand ingezonden stuk herinneren er aan, dat de ware verbroedering niet gevonden wordt door de verdoezeling van bestaande en essentiële tegenstellingen, maar door een eenvoudig zichzelf-zijn, wanneer dit zichzelf-zijn eener gemeenschap voortzich beweijst óók in het zich toetsen in het belijden, en anderszins, aan de Schrift.

Bijbelvertaling Zuid-Afrika.

Dr W. H. Gispen schrijft in „Gereformeerde Kerkbode van Delft“:

Maar Zuid-Afrika heeft nu al een nieuwe vertaling.

De vertalers kunnen wel met groote voldoening op de ontvangst van hun werk terugzien.

Op de titelpagina staat: Die Bijbel dit is die ganse Heilige Skrif wat al de kanonieke boeke van die Ou en Nuwe Testament bevat, oorgesit uit die oorspronkelike tale en uitgegee in opdrag van die gesamentlike kommissie verteenwoordigende die drie Hollandse Kerke in Suid-Afrika. Gedruk vir die Britse en Buitelandse Bijbelgenootskap, Groentemarksplein, Kaapstad, 1933.

De vijf vertalers waren: Dr J. D. du Toit van de Geref. Kerk, Dr H. M. C. Fourie van de Ned. Herv. Kerk en Ds J. D. Kestell, Dr E. E. van Rooyen en Dr B. B. Keet, alle drie van de Ned. Geref. Kerk. Begonnen werd in het begin van 1924. Geen der vertalers stierf. Einde 1932 was de vertaling klaar. In Mei 1933 kwam de eerste bezending uit Engeland in Kaapstad. Dr du Toit, Dr Fourie en Dr van Rooyen vertaalden het O. T. Gedurende zes maanden werden zij bijgestaan door Prof. Dr C. van Gelderen van de Vrije Universiteit te Amsterdam. Ds Kestell en Dr Keet vertaalden het N. T.

Dr du Toit verklaart: „De negen jaren, dat ik met mijn deel van de taak bezig was, zijn de rijkste en schoonste jaren van mijn leven“.

Ds Kestell, Dr du Toit en Dr Fourie konden als „vrijgestelden“ hun vollen tijd aan de vertaling geven, Dr Keet en Dr van Rooyen een gedeelte van hun tijd. Een fonds voorzorg in hun honoraria en onkosten.

De ontvangst van den Afrikaanschen Bijbel door het volk van Zuid-Afrika was enthousiast.

De ouderen maken tegen sommige opvattingen bezwaren, wat te begrijpen is, omdat zij, meer dan de jongeren, aan de Statenvertaling zijn gehecht.

Maar bij een tweeden druk zullen door de vertalingscommissie alle ingebrachte bezwaren onder de oogen worden gezien.

We kunnen nog aan deze opmerkingen toevoegen, dat de Afrikaansche vertaling aan hen, die met het Afrikaansch overweg kunnen, zeer valt aan te bevelen. Ze is o.i. heel goed geelagd, al leent ze zich niet voor voorlezen bij ons aan tafel.

Met wat Dr Gispen opmerkt, kunnen wij hartelijk instemmen. Misschien dat het met het lezen aan tafel nogal meevalt. Ik heb althans eens iemand uit dien Afrikaanschen Bijbel hooren lezen, en vond het zeer mooi en duidelijk. Ter kennismaking voor onze lezers geef ik enkele teksten, waarin blijkbaar gerekend is met goede tekst-kritiek. B.v. Psalm 100:3: „Erken dat die Here God is: Hy het ons gemaak, en ons is syne, sy volk en die skape van sy weiding“.

En dan Psalm 16:3 en 3: „Ek het vir die Here gesê: U is my Here; vir my is daar geen goed bo U nie. (Maar) aangaande die heiliges wat op die aarde is, (sê ek): Hulle is die heerlikes in wie al my behae is“.

Vervolgens nog Richteren 18:30a: „En die kinders van Dan het vir hulle die gesnede beeld opgerig; en Jonathan, die seun van Gersom, die seun van Moes...“.

Daarnaast echter staan ook vele teksten, waarin blijkbaar geen tekst-kritisch materiaal verwerkt is. De keus tusschen gevallen, waar dit wel, en waar het niet gebeuren moet, is uiterst moeilijk; wij matigen ons daarover geen oordeel aan. Wel lijkt in het algemeen deze nieuwe vertaling ons een zeer goede aanwinst en een prachtig stuk werk. Wij hebben reeds onlangs er aan herinnerd, hoe inzage van deze vertaling zelfs een bekende afscheidingsrede, van hervormde zijde te Ulrum gehouden, zou hebben kunnen voorkomen.

Methode van Evangelisatie.

De heer N. Baas schrijft in „Gereformeerde Kerkbode van Amsterdam“:

De Methode van de Evangelisatie kan men niet uit de methoden distilleeren. Wel wordt deze zaak gewoonlijk op die wijze aangevat. Men neemt plaats in

de vensterbank van zijn ziel en laat het leven op zich inwerken. Op de straat des gemeenen levens is het meestal druk! Een bont veld van verschijnselen en een massa persoonlijkheden filmt aan ons oog voorbij. Vooral nu wij door de couranten tot wereldburgers zijn gemaakt. Dat negatief gaat men nu ontwikkelen. Dat wil zeggen: men gaat al die verschijnselen vergelijken en toetsen. De evangelisatie in de steenree van de industriestad. In het land van hei en struiken. In het platland van polders en venen. In de kajuiten en kombuizen van de varende gemeente. Het wordt bijna een algebra-som, een cijfer-puzzel. In A doet men het zus, in B zoo, in C anders, in D volgt men nieuwe practijken, in E pakt men het verkeerd aan, doch in F overtreft men allen en alles. De becijfering wordt dus alzo: $a + b + c + d - e + 1^2 =$ een alleszins goede en vruchtbare methode van Evangelisatie.

Of wij kijken minder naar de verschijnselen en meer naar de persoonlijkheden. Kagawa kan het! Stanley Jones kan het! Frank Buchman kan het! Dat zijn de drie groote planeten. Maar daar naast zijn ook kleinere sterren als Johannes de Heer, Dr Gunning en Professor De Hartog. Welnu, posteer u op hun weg en vraag: „Kagawa, hoe doet u het? Mr Jones, hoe doet u het? Mr Buchman, hoe doet u het? Broeder de Heer, hoe bereikt u het volk? Professor de Hartog of Dominee Gunning, hoe pakt u de menschen aan? Om dan van stáds-lantaarns of plaatselijke grootheden en van zak-lantaarns, d.w.z. lichten in kleineren kring, maar niet te spreken. En zoo kruij je menschen met den bril van Kagawa, het voorhoofd van Jones, de glimlach van Buchman, de stem van Joh. de Heer, de gestes van De Hartog en de Una Sancta van Dr Gunning. De imitaties, maar die de werkelijke kracht van deze belangrijke figuren missen. (U begrijpt mij dus goed, ik steek niet in het minste den draak met genoemde groote mannen, maar ik waarschuw slechts tegen nadoen.)

Verder kan men ook het heden en zijn vertegenwoordigers wantrouwen. Men gaat dan als 't ware een séance houden met de historie. „Doe mij Spurgeon ópkomen! Of Moody! Of Finney! Of William Booth“. Laat ik van hen afkijken hoe ik de zaak moet aanpakken. Zoo moet ik wel komen tot een pracht-methode!

Maar critisch-aangelegde naturen zeggen zoowel aan het heden als aan het verleden hun vertrouwen óp. Wat hebben al die methodes per saldo uitgewerkt? Wat hebben al die mannen per slot van rekening bereikt? Niet heel veel! Den grooten Afval hebben zij niet kunnen stuiten. Zij mogen hun duizenden verslagen hebben, de socialist en de fascist hebben hun tienduizenden verslagen. Daarom moeten wij ons wat de methode betreft naar hen oriënteren. Volkswel-sprekendheid, populaire schrijfkunst, massa-psychologie kunnen wij het best in het kamp onzer tegenstanders leeren. Dus dáárheen den blik gewend en den Goliath van het ongelooft tegengetreden met een christelijken of gereformeerden „spies als een wevers-boom“!

Natuurlijk wil de heer Baas daarmee nog niet gezegd hebben, dat al de door hem genoemden inderdaad evangeliseeren. Van Kagawa b.v. ontkennen wij dit. De bedoeling echter van zijn stuk is volkomen duidelijk.

Overigens vergete men niet, dat methoden geen „vormen“ zijn, die bij elken willekeurigen „inhoud“ kunnen passen. Daar zijn bepaalde manieren, welke alleen passen bij onchristelijke verkondiging, omdat de manieren zelf onchristelijk zijn. Maar het gezegde wil niet afdoen op wat de heer Baas opgemerkt heeft. Er is inderdaad uif wat hij opmerkte voor ons allen te leeren.

„Heer“ en „Heere“.

Zooals men weet, is er nogal veel te doen geweest over het gebruik van den naam „Heer“ of „Heere“. Er is reeds aan herinnerd, dat de Psalmberijming, welke wij thans nog gebruiken, en welker manier van invoering den tegenwoordigen tegenstanders van onze nog-eenige gezangen de haren te berge zou doen rijzen, opzettelijk het woord „Heere“ vermeden heeft.

Er móest, en er zóu geschreven worden: „Heer“. Natuurlijk kan men dezen maatregel niet „zonder meer“ veroordeelen: men zou immers eerst de motieven moeten weten.

Toch is voor hen, die zich het hoofd op hol laten brengen inzake de hoeveelheid (onder de 20, óf onder de 30) der te zingen gezangen, (want gezangen zingen wij allemaal) van beteekenis, hetgeen Ds J. W. Gunat schrijft in „Leidsche Kerkbode“. Daar merkt hij op:

Op velerlei gebied, als bij het zingen van een gezangte, waarin de naam van onzen Heiland wordt genoemd, steken de Gereformeerden hun voelhorens wel uit, maar bij onze tegenwoordige Psalmberijming kan er nu weer veel door den beugel. Gewoonte is een groote macht, waardoor de fouten niet meer worden gezien.

Indien wij nu met dit gebrek in onze Psalmberijming eens gaan vergelijken hoe het in dit opzicht staat met het kleine bundeltje liederen, als vermeerdering van de „Eenige gezangen“ door de Synode der Gereformeerde Kerken te Middelburg goedgekeurd ten gebruike in de Godsdienst oefeningen op den dag des Heeren en in de week, valt het dadelijk in het oog, dat de bijgevoegde gezangen er beter af zullen komen dan onze tegenwoordige Psalmberijming.

In deze „nieuwigheid“ is de benaming Heere volstrekt niet vermeden.

In de honderd vijftig Psalmen, door onze achttien-eeuwse vaders ons gegeven, en in de twaalf door hen er nog aangehechte „Eenige Gezangen“, een bundel alzo van honderd twee en zestig liederen, het „Eigen geschrift Davids“ dan nog niet meegerekend, komt schier nergens het woord Heere voor, dan in enkele door ons genoemde gevallen. Het gebruik van Heere is er bepaald een uitzondering.

Maar alaan wij nu eens op het twintigtal Gezangen, waarvan in den eeredienst der Gereformeerden gebruik kan worden gemaakt, wat vinden wij dan op het punt, waarover het in ons artikel gaat?

Natuurlijk is het woord Heere er ook gebezigd, wat trouwens, zooals wij reeds vroeger hebben opgemerkt, in den gebonden stijl, in dichtmaat, zeker toegelaten moet worden, doch reeds in dit kleine bundeltje van slechts twintig gezangen komt terdege de benaming Heere voor, en er is dus geen spraak van dat dit woord met opzet terzijde werd gelegd, gelijk in onze Psalmberijming is geschied.

In Gezag zeventien van ons bundeltje luidt het:

U, heilig Godslam, loven wij,
Gij hebt voor ons aan 't kruis geleden.
Gij doet ons tot den Vader treden
Als koningen en priesters, Gij!
Gij, Heiland, kocht ons met Uw bloed,
Dies brengen w' U den dank en d'eere,
En werpen w' in aanbidding, Heere!
Al onze kronen aan Uw voet.
Ja, Amen, ja! Halleluja!

In Gezag twintig, het Hemelvaartlied, zingen wij, het tweede vers:

G'ontloot u voor den Vorst der eere,
O poorten der gerechtigheid!
G'ontvingt der legerscharen Heere
In Zijne Middelaarmajesteit!
Jesus daalde neder!

Tot zoover De Gunst.

Het zal misschien nog niet alle oud-gereformeerden overtuigen. Mogelijk zeggen zij: Och geef ons Datheen terug...

Maar ook Datheen helpt niet. Die spreekt ook van „Heer“. B.v. Psalm 93:2:

Uwen stoel, Heer, eeuwiglijk vast bestaat,
Ghy zijt voorwaer eeuwiglijk Godt met der daet:
De waterstroomen hen verheffen, Heer,
Sy tieren en rasen met allen seer.

Of Psalm 25:2:

Heer, wijst my doch uwe wegen,
Die ghy wilt dat ik sal gaen.

Of Psalm 16:1:

Bewaeri my, Heer, weest doch mijn toeverlaat,
Op u betrouw ick vast met herten reyne,
Dies spreekt mijn ziel tot u in desen staet,
Ghy hebt Heer over my de macht alleyn
Doch en komt uit mijn wercken uytgelesen,
Gantsch geen nui tot u, Heer hoogh gepresen.

Of Psalm 68:4:

Als ghy u volk, Heer, hebt geleyt,
En ginght voor hen wijdt ende breyt
In de groote woestijne:
Doe leefde dat aerdtrijk met een,
De hemelen dropen gemeen,
Heer, voor uwen aenschijne.
Oock desen bergh Sina soo groot,
Voor u aenschijn, O Heer, verschoot.

Daarnaast treedt bij Datheen soms (niet vaak) ook het woord „Heere“ op, wanneer het n.l. zoo uitkomt voor het rijm. B.v. Psalm 100:2:

Bekent dat hy een Heere zy,
Die ons, sonder ons toedoen, vry
Gemaect heeft, en verworven fijn
Tot schaepkens goet der weyden sijn.

K. S.

CORRESPONDENTIE

Daar de rubriek „Kerkelijk leven“ deze week veel ruimte vraagt, moet o.m. het vervolg van Vakwetenschap, „Sophocles' Antigone“ tot de volgende week overstaan.

EINDREDACTEUR.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Intrede te:

Makdum: Cand. L. Touwen. Tekst: 2 Cor. 5:19 en 20.

Afscheid van:

's-Gravenhage-Oost: Dr. S. O. Loos.
Koog-Zaandijk: B. Ramaker. Tekst: Hebr. 13:20 en 21.
Vlissingen: H. A. Wiersinga. Tekst: Deut. 30:19 en 20.

Emeritaat Ds J. Tholen.

De classis Gorinchem heeft op zijn verzoek eervol emeritaat verleend met ingang van 1 Maart a.s. aan Ds J. Tholen, predikant bij de Geref. Kerk van Leerdam.

Herdenking Doleantie.

Er heeft zich een Comité gevormd om in 't begin van 1936 op bescheiden wijze te herdenken, dat vóór 50 jaren de Doleantie plaats vond.

Als voorzitter van dit comité treedt op Prof. Dr. H. A. Kuiper, als secretaris-penningmeester Mr. G. H. A. Groshuis. Keizersgracht 586. Voorts zijn als leden toegetreden Prof. Dr. F. W. Groshuis, Prof. Dr. A. G. Honig, de heer J. H. K. Prof. Dr. J. Ridderbos, Dr. J. C. Rullmann en Ds J. L. Schoone. In voorbereiding zijn plannen voor het uitgeven van een denkbok en van een kleiner boekje voor de jeugd. Voorts wordt overwogen het aanleggen van een Doleantie-archief, het houden van een samenkomst te Amsterdam.

Gedenkbok Herdenking Afscheiding.

Naar wij vernemen zal met enkele dagen bij den uitgever J. H. Kok te Kampen verschijnen het Gedenkbok van de October te Utrecht gehouden Herdenkingsdagen Afscheiding 1834, onder den titel: „Van 's Heeren Wegen“. Alles wat te Utrecht gebeurde is, vanaf de opening der Tentoonstelling aan het slotwoord van Vrijdagmiddag, met de voorgeschiedenis van de Herdenking, vindt men in dit boek vermeld. Ook de magistrale redevoeringen van Dr. Colijn, Prof. Schilder, Prof. Groshuis, Dr. Bouma, Ds Feenstra en Dr. Keizer met de discussie, die erop volgde, alle verdere ministerieele en provinciale en andere toespraken — kortom alles is in dit Gedenkbok vastgelegd. Ieder, die in Utrecht is geweest, en deze dagen nog eens in den geest wil doorleven, zal dit werk wel bezitten. En wie niet in Utrecht was, zal uit dit werk een goeden indruk krijgen van de Herdenkingsdagen. Het is een boek, dat aan het nageslacht vertellen zal hoe de zonen dochters der Scheiding de daden Gods van 1834 dankbaar hebben herdacht.

Het is een werk van blijvende beteekenis.

't Boek wordt zeer royaal uitgegeven en is verlucht met mooie portretten van de verschillende sprekers, een foto van de kerk te Ulrum en een overzichtsfoto van de Tentoonstelling.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:

Maassluis: D. J. v. Brummen te Driebergen.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Asten (N.B.) en te Vaals: J. H. Denée, O.-I. pred. met verbeed: C. D. Israël te Hattum.

Jutrip: J. W. v. Barneveld te Hattum.

Linschoten: J. H. Koster te Montfoort.

Moordrecht: M. C. van Wijhe te Vught.

Nieuwe Tonge: Joh. de Bres te St.-Maartensdijk.

Oud-Beijerland: J. E. Klomp te Edé.

Aangenomen naar:

Dokkum: J. W. B. Cohen te Wapserveen (Dr.).

Nieuwe Pekela: Cand. P. A. v. d. Vlucht te Drunen.

Wateringen: Cand. H. J. Groenewegen, hulpred. te Loosdrecht.

Bedankt voor:

Bodegraven en voor Harderwijk: J. Fokkema te Amstelveen.

Randwijk: W. Vroegindewij te Zegveld.

Ridderkerk: T. v. d. Hee te Polsbroek.

Intrede te:

Nieuw Loosdrecht: P. Moerman. Tekst: Luc. 5:10.

Ommeren: W. C. Hondius. Tekst: Jes. 49:9.

Scherpenzeel: A. J. Westra Hoeksema. Tekst: Marc. 4:1.

Scheveningen: Dr. R. B. Evenhuis. Tekst: Hebr. 8:5.

Afscheid van:

Noordhorn (Gr.): E. Emmen. Tekst: Psalm 65:2.

Oude Pekela: Dr. H. D. Hellena te Oude Pekela.

Bij Drukkerij Edeca te Hoorn verscheen:

GROMMETJE DOOR J. A. VISSCHER

Ingen. f 1.75 Persbeoordelingen: Geb. f 2.40

Een mooi boek voor allen, die hartelijk belangstellen in het leven van maatschappelijk diep gekonken en de pogingen, die allerwegen worden aangewend om ze te redden. Grom. (Herv.) Kerkblad.

Gaarne bevelen we dit mooie boek aan. Het verschaft ons uren van genot en laat ons tevens zien hoe het licht des evangelies onder Gods zegen ook in de geestelijk en zedelijk donkere buurten der groote stad de duisternis der zonde kan verdrijven.

De Rotterdammer.

Er komen in dit boek heel veel mooie hoofdstukken voor; veel is er, dat ontroert. Zoo de liefde tusschen deze twee menschenkinderen en het niettegenstaande alles toch aan God willen vasthouden.

De Nederlander.

Wie andere boeken van De Visscher gelezen heeft, weet, hoe hij het hart roeren kan van zijn lezers en het bewogen maakt met al wat zwak en arm en ellendig is. Zoo is het ook hier.

In en om ons Huis.

Wie kennis wil nemen van het leven van die menschen, vaak met wat wij noemen de onderste lagen, lese dit boek. Hij zal er iets van hun wereld in aanvoelen. Laten we hopen, dat er in de praktijk vele gevallen mogen zijn als dat van Doll. Het boek laat zich heel prettig lezen.

De Amsterdamer.

VERKRIJGBAAR IN DEN BOEKHANDEL.

Toezending door Drukkerij Edeca alleen na ontvangst van postwissel of storting op postrekening 32404.

ZAK-WIJKBOEKJE VOOR OUDERLINGEN

Aan ons fonds voor Kerkelijke Administratie enz. voegden we deze uitgave toe, samengesteld uit een praktisch klembandje, dat in elke jaszak een plaats kan vinden en waarin een aantal bezoektijstjes naar behoefte kan worden opgenomen.

Deze tijstjes zijn bedrukt naar in de praktijk gebleken behoefte, zoodat het antwoord op bij het huisbezoek te stellen vragen daarop kan worden opgeteekend en daardoor altijd van elk gezin kan worden overzien. Losbladig, opdat het boekje steeds precies naar volgorde van straat of wijk kan worden bijgehouden, en het blaadje van uit de wijk verhuizende gezinnen gemakkelijk kan worden verwijderd of aan den broeder der nieuwe wijk overhandigd. De klembandjes blijven steeds in gebruik. Iedere kerkeraad die prijs stelt op serieus werk, zal deze zakboekjes noodig blijken te hebben.

De prijs is voor het klembandje fl.— en voor de tijstjes fl.50 per 100 stuks. Proefblaadjes op aanvraag.

OOSTERBAAN & LE COINTRE — GOES

AT LEGT FLINK GEWICHT IN DE SCHAAL

UITERST
BILLIJK
PRIJZEN

zoudt gij ook zeggen als
gij UW DRUKWERK liet
vervaardigen in ons zeer
modern ingericht bedrijf.
Door ons Drukwerk krijgt
U druk werk in uw zaak.

OOSTERBAAN & LE COINTRE
GOES

Chr. Muziektijdschrift „De Harp“ met maandelijksche Muziekbijlage

f 1.50 per jaar

onder redactie van F. PIJLMAN

Neemt proef met een abonnement en U zult algeheele voldoening smaken.

Adm.-Adres: te Helmersstraat 94 - Amsterdam (W.)

Veertien eenvoudige Oefeningen

nagelaten door A. PUNT in leven Oefenaar bij de Geref. Kerken met een woord ter inleiding van Prof. Dr. F. W. GROSHUIS.

Uitgegeven ten voordeele van de V.U.

Met portret van den schrijver — 192 bladz. f 1.25.

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de

Uitgevers Oosterbaan & Le Cointre - Goes.

OVEREENSTEMMING DER VIER EVANGELIËN

bewerkt door I. SNOEK

benevens

DE HANDELINGEN DER APOSTELN

Reeds meerdere malen is de behoefte uitgesproken aan een dergelijk werk, waarin naast elkaar, overzichtelijk ingedeeld naar tijdsorde, de vier Evangelien direct zijn te slaan.

De heer SNOEK was bereid de bewerking er van op zich te nemen, en voegde er tevens de Handelingen der Apostelen aan toe.

Dit boek is geworden een belangrijk hulpmiddel voor allen, die tot Bijbelstudie geroepen zijn.

Aan predikanten en studenten in de theologie; aan onderwijzers bij het prepareren van hun bijbelles; aan studeerenden voor het na-examen van den Schoolraad; aan de leden van onze jeugdverenigingen; ja, aan iederen Schriftonderzoeker zal het uitnemende diensten bewijzen. Het werk telt 392 blz. en is voorzien van uitvoerige registers en inhoudsopgave.

Gebonden in stevigen linnen band bedraagt de prijs f 3.75.

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES

Postrekening No. 38000

TWEEDE DRUK

LOURENS INGELSE

EEN EPISODE UIT HET OEESTELIJK LEVEN OP WALCHEREN OMSTREEKS 1780

DOOR A. JANSE

(Hoofd der Chr. School, Biggekerke)

De Schrijver onderscheidt scherp de „MODERNE“ RICHTE die het innerlijke, „bevindelijke“ leven door zelfonderzoek tracht te peilen en op deze ervaringskennis het geloofsleven wil doen rusten en DE REFORMATISCHE PRAKTIK, die Gods Woord als grond des geloofs aanvaardt en in de zelfbeproeving zich afvraagt: hoe sta ik tegenover dat Woord? Hij wijst op de heillooze gevolgen van de eerstgenoemde richting, zooals die heel sterk uitkomen in de geschiedenis van Ingelse.

Prijs f 0.60.

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES

Mede-
Kam-
Meij-
Prof.

Stukke

Dr C. T.

INHOUD:

Leven: X.
reeds) X.
diensten.
Arthur v.
kennis. I.
Antigone.
— Ovp.
Godsdienst-
logische
— Corres.

D. Na

laatste v

bevoord

Deze v

bele vero

die het

voorts, d

in dienst

Doch o

leil, vinde

Dat heet

hart voor

voorkeur

plaats, d

want als

drinkt gij

doop en

voeding c

gericht d

geboren z

om de w

ge aan dic

Evenze

neer men

leer der

komen, v

dan bij

zoo wel t

bekeering

bewegen

mentale

van de

toen hij

men aan

vastheid

CHRIST

alle uyt

legging d

van Br

men aan

lofte, als

verbond

Woord e

der gem

over Re

En iet

bemerkt

den aan

bidden, c

ook de v

dit gebe

zegt zij

juist, en

velen no

Want

Geest p

reeds is;

dan te c

dwaas e

den, dat

wezen.

Geest. H

het Woo

1) Verbo

ter voorb

op den 26